استاد اقتصاد با اشاره به اعلام کاهش بیکاری از سوی مرکز آمار و در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»:

افزایش اشتغال لزوما به معنای رشد اقتصادی نیست

رامتین موثق

شاید بتوان گفت جامعه ایران جزو معدود جوامعی است که با گذشت چند دهه، بیکاری و به خصوص بیکاری جوانان جزو معضل‌های اساسی باقی مانده است و این معضل در تمام بسترهای اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی خود را نشان می‌دهد. این در حالی است که دولت سیزدهم مدعی است طی این سالیان مشغول رفع این موضوع و در حال کاهش نرخ بیکاری است.

براساس گزارش مرکز ملی آمار ایران، بررسی نرخ بیکاری افراد ۱۵ ساله و بیش‌تر نشان می‌دهد که ۷,۹ درصد از جمعیت فعال این گروه سنی بیکار بوده‌اند. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به فصل مشابه سال قبل (تابستان ۱۴۰۱)، ۱.۰ درصد کاهش یافته است. قابل توجه است که جمعیت شاغلین ۱۵ ساله و بیشتر در این فصل ۲۴ میلیون و ۶۸۶ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۹۰۷ هزار نفر افزایش داشته است. بررسی اشتغال در بخش‌های عمده اقتصادی نشان می‌دهد که در تابستان ۱۴۰۲، بخش خدمات با ۵۰,۵ درصد بیشترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعدی بخش‌های صنعت با ۳۴.۰ درصد و کشاورزی با ۱۵.۵ درصد قرار دارند.

همچنین طبق این گزارش، نرخ بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله حاکی از آن است که ۲۰,۱ درصد از فعالان این گروه سنی در تابستان ۱۴۰۲ بیکار بوده‌اند. بررسی تغییرات فصلی نرخ بیکاری این افراد نیز نشان می‌دهد، این نرخ نسبت به فصل مشابه در سال قبل (تابستان ۱۴۰۱) ۲.۹ درصد کاهش یافته است.

نکته شایان توجه اینکه در کنار افزایش اشتغال در بین جوانان، سهم جمعیت بیکار ۱۵ تا ۲۴ ساله و بیشتر فارغ‌التحصیل از آموزش عالی از کل بیکاران از ۴۳,۷ درصد به ۴۵,۱ رسیده است که ۱,۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. اما آیا کاهش نرخ بیکاری لزوما به معنای افزایش رشد و رونق اقتصادی است؟ همچنین افزایش اشتغال در گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال نشان از چیست؟

مصطفی شریف در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: افزایش اشتغال و کاهش بیکاری می‌تواند بر رشد اقتصادی تاثیر بگذارد اما لزوما کاهش بیکاری به معنای وجود رشد اقتصادی نیست. در این میان باید به ترکیب اشتغال در بخش کشاورزی و سایر بخش‌ها دقت کرد؛ چنانچه اشتغال زنان کاهش پیدا کرده است اما در محاسبه آمار کلی، ممکن است تغییراتی اعمال شود که کاهش در سایر حوزه‌ها پوشیده شود

اشتغال در سه بخش کشاورزی، صنعت و خدمات

آمارهای منتشر شده درباره اشتغال در بخش کشاورزی و صنعت و خدمات دارای نکاتی که است که باید به آنها توجه کرد.

کشاورزی جزو معدود بخش‌هایی است که اشتغال در آن در کل کشور کاهشی بوده است. سهم اشتغال در بخش کشاورزی در تابستان ۱۴۰۱-۱۵.۸ درصد بوده که در مدت مشابه امسال ۰.۳ کاهش به ۱۵.۵ رسیده است. کاهش اشتغال در این بخش برای خانوارهای روستایی بیشتر از شهری بوده است. در خانوار روستایی سهم اشتغال در کشاورزی با ۰.۳ درصد تغییر به ۴۴.۵ درصد و در خانوار شهری با ۰.۲ درصد کاهش به ۶.۲ درصد رسیده است.

آمارها از افزایش اشتغال در بخش صنعت در کل کشور خبر می‌دهند. در تابستان ۱۴۰۲ اشتغال در بخش صنعت با ۰.۲ درصد افزایش نسبت به دوره مشابه سال قبل، از ۳۳.۸ درصد به ۳۴ درصد رسیده است. اما این اشتغال برای خانوار روستایی کاهشی بوده است. برای این خانوار اشتغال در بخش صنعت از ۲۹.۳ درصد در تابستان سال گذشته به ۲۸.۸ درصد در امسال رسیده و نشان‌دهنده کاهش ۵ درصدی اشتغال در این بخش است. اما برای خانوارهای شهری اشتغال در بخش صنعت از ۳۵.۲ درصد پارسال به ۳۵.۷ درصد در امسال رسیده است که خبر از افزایش ۰.۵ درصدی اشتغال در این بخش می‌دهد.

البته اشتغال در بخش خدمات برای خانوار روستایی افزایشی بوده است. اشتغال در این بخش در کل کشور با ۰.۱ درصد افزایش به ۵۰.۵ درصد رسیده که برای خانوار روستایی با ۰.۸ درصد افزایش به ۲۶.۷ درصد و در خانوار شهری با ۰.۲ درصد کاهش از ۵۸.۳ به ۵۸.۱ درصد رسیده است.

پرسش مطرح در این میان آن است که وقتی آمار اشتغال در بخش کشاورزی و صنعت برای حداقل یکی از دو خانوار شهری یا روستایی کاهشی است، پس نیروی کار سابقا مشغول در این بخش به کدام سمت رفته است؟

کاهش بیکاری لزوما به معنای رشد اقتصادی نیست

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» تاکید کرد: اشتغال و کاهش بیکاری می‌تواند بر رشد اقتصادی تاثیر بگذارد اما لزوما کاهش بیکاری به معنای وجود رشد اقتصادی نیست.

مصطفی شریف درباره ارتباط کاهش بیکاری در گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ و ورود نیروی کار غیرمتخصص به بازار کار بیان کرد: وقتی صحبت از کاهش بیکاری در کل کشور می‌شود به معنی این نیست که کاهش بیکاری در قسمت‌های مهم اقتصادی اتفاق افتاده است. در جنبه‌های مهم اقتصادی تحصیلکرده‌ها و متخصصین شاغل هستند که غالبا در گروه سنی بالای ۲۰ سال قرار می‌گیرند. اگر نرخ بیکاری این گروه سنی کاهش یابد، از نظر اقتصاد و مفاهیم اقتصادی خوب و ارزشمند است زیرا این کاهش می‌تواند در تولید و رشد اقتصادی موثر باشد. اما صحبت از کاهش بیکاری به صورت کلی نمی‌تواند به منزله مفید بودن و رشد اقتصادی باشد.

او درباره نحوه محاسبه آمار بیکاری تصریح کرد: نکته مهم این است که باید به ترکیب اشتغال در بخش کشاورزی و سایر بخش‌ها دقت کرد. وقتی جامعه زنان بررسی می‌شود مشاهده می‌کنیم که اشتغال زنان کاهش پیدا کرده است، اما وقتی آمار به صورت کلی حساب می‌شود ممکن است تغییراتی اعمال شود که کاهش در سایر حوزه‌ها پوشیده شود.

اهمیت توجه به ترکیب اشتغال زیرگروه‌های مولد و غیرمولد بخش خدمات

این اقتصاددان درباره افزایش اشتغال در بخش خدمات، گفت: باید دید اشتغال در چه زیرگروهی از خدمات افزایش داشته است. یعنی خدمات در راستا و هدف تولید و افزایش ارزش افزوده است یا خدمات در ارتباط با کارهای غیرمولد؟

شریف افزود: افزایش اشتغال در بخش خدمات به معنی اشتغال مفید نیست، بیشتر به معنی تغییر فعالیت و جابه‌جایی از یک کار به کار دیگری است

استاد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی: افزایش اشتغال در بخش خدمات به معنی اشتغال مفید نیست، بیشتر به معنی تغییر فعالیت و جابه‌جایی از یک کار به کار دیگر است؛ اما اینکه چقدر برای اقتصاد و تولید ملی و ارزش افزوده مفید و موثر است، نیازمند بررسی بیشتر می‌شود

اما اینکه چقدر برای اقتصاد و تولید ملی و ارزش افزوده مفید و موثر است، نیازمند بررسی بیشتر می‌شود.

او درباره زیرگروه غیرمولد بخش خدمات خاطرنشان کرد: اکثر اشتغال در بخش غیرمولد خدمات به این دلیل است که فرد شغلی پیدا نکرده است.

این استاد دانشگاه درباره کاهش اشتغال در بخش کشاورزی عنوان کرد: بخش کشاورزی یک بخش پر مسئله است. اولا اینکه چالش‌ها در مکان‌های مختلف کشور متفاوت است و ثانیا ورود تکنولوژی در کشاورزی به راحتی انجام نمی‌گیرد.

شریف ادامه داد: ممکن است در مواردی ماشین‌آلات جایگزین نیروی کار شود و این از نظر اقتصادی مناسب است اما باید دقت کرد که آیا واقعا این اتفاق افتاده است یا خیر؟

او در پایان درباره سیاست‌های دولت سیزدهم درباره رفع بیکاری تاکید کرد: سیاست‌های مشخصی که روند معینی برای رسیدن به برنامه‌ای برای آینده شود وجود ندارد. در این بازه زمانی حاکمیت دولت سیزدهم سیاست‌های دفعی و موقت و کوتاه‌مدت اعمال شده است ولی اینکه برنامه‌ای مشخص و از پیش تعیین شده وجود داشته باشد؛ خیر.

با بخش خدمات نمی‌توان به پیشواز رشد اقتصادی ۸ درصد رفت

با توجه به آمارهای پیشین مرکز آمار درباره رشد اقتصادی که ناشی از رشد بی‌اندازه بخش خدمات و زیرگروه واسطه‌گری مالی بود می‌توان نتیجه گرفت اقتصاد به جای رفتن به سمت تولید و توجه به بخش‌های مولد اقتصاد مانند صنعت و کشاورزی، در حال رفتن به سمت کارهای غیرمولد و خدماتی است. آمارهای جدید در خصوص افزایش اشتغال در این بخش و کاهش اشتغال در بخش صنعت و کشاورزی حاکی از همین مسئله است. این مورد برای خانوارهای روستایی بیشتر حائز اهمیت است زیرا با کاهش اشتغال در کشاورزی به سمت فعالیت‌هایی می‌روند که پایدار نیست و می‌تواند آنها را به معضل فقر و حتی حاشیه‌نشینی دچار کند.

باید گفت این رشد اقتصادی که حاصل افزایش واسطه‌گری مالی است نمی‌تواند پایدار بماند و پایداری یکی از ملزومات رسیدن به رشد اقتصادی بالاتر در بلندمدت است.

خبر اقتصادی

بانک مرکزی اعلام کرد:

تخصیص ۱۵۶ میلیون دلار برای واردات شیر خشک

بانک مرکزی اعلام کرد: از ابتدای سال تا ۲۵ مهرماه بنابر ثبت سفارش‌ها و اعلام اولویت‌ها و نظر دستگاه سازمان غذا و دارو، فقط برای واردات شیر خشک، ماده اولیه و مکمل‌ها با ارز ترجیحی، مجموعا ۱۵۶ میلیون دلار تخصیص داده که ۱۰۶ میلیون دلار آن تامین و پرداخت شده است. به گزارش ایلنا روزهای گذشته سازمان غذا و دارو برای واردات شیر خشک، ماده اولیه و مکمل‌ها با اولویت به میزان ۱۲ میلیون دلار در قالب ارز ترجیحی ثبت سفارش کرد که بانک مرکزی هم بلافاصله ارز آن را تامین و طی چند روز آینده پرداخت خواهد کرد.

طبق برنامه هفتم توسعه:

دولت قیمت‌گذار دارو و تجهیزات پزشکی شد

دولت مکلف شد نسبت به قیمت‌گذاری تجهیزات و ملزومات پزشکی مصرفی و مکمل‌های دارویی، رژیم غذایی، تغذیه‌ای و مواد اولیه دارویی و فرآورده‌های دارویی و ایمن‌ساز (واکسن) بجز در مورد محصولات با فناوری بالا و زیست فناوری، با لحاظ هزینه تمام شده محصول و سود متعارف با اعلام قواعد و به صورت سامانه‌ای اقدام نماید. به گزارش پایگاه خبری جماران در جلسه علنی صبح دیروز مجلس شورای اسلامی در بررسی گزارش کمیسیون تلفیق لایحه برنامه هفتم نمایندگان با بند الحاقی ۱ ماده ۷۱ موافقت کردند.

اعلام قیمت ۸ محصول ایران‌خودرو از سوی شورای رقابت

شورای رقابت بر اساس مصوبه ۶۱۱، قیمت هشت محصول گروه صنعتی ایران خودرو که فاقد قیمت بودند را تعیین کرد. به گزارش ایسنا، شورای رقابت ضمن اعلام مخالفت با افزایش مجدد قیمت محصولات خودرویی (اعم از داخلی و مونتاژی) قیمت هشت محصول ایران خودرو را که فاقد قیمت بوده، تعیین و مصوب کرد. گفتنی است که قیمت‌های فوق، قیمت پایه محصولات است که توسط شورای رقابت تعیین و تصویب شده است و هزینه‌های جانبی همچون شماره‌گذاری، مالیات، عوارض و... بر آن افزوده و قیمت نهایی محصول حاصل می‌شود.

آخر هفته قرمز بورس:

شاخص کل ۷ هزار واحد کاهش یافت

شاخص کل بورس در پایان معاملات دیروز با ریزش ۰.۳۸ درصدی همراه شد و به سطح ۲ میلیون و ۲۳ هزار واحدی رسید. به گزارش اقتصاد آنلاین بورس با فشار فروش متعادلی در کلیت معاملات همراه بود که این فشار تا انتهای معاملات ادامه‌دار شد. شاخص کل هم وزن نیز در پایان معاملات ریزش ۱.۰۱ درصدی را تجربه کرد. ارزش معاملات خرد بازار سهام نیز به ۴۳۰۰ میلیارد تومان رسید. از این مقدار ۲۵۰۰ میلیارد تومان متعلق به بورس، ۱۲۰۰ میلیارد تومان متعلق به بازار فرابورس و ۵۵۰ میلیارد تومان متعلق به صندوق‌های سهامی بوده است. لازم به ذکر است حقیقی‌ها دیروز ۷۵۰ میلیارد پول از بازار بورس خارج کردند.

با ادامه جنگ فلسطین:

قیمت طلای جهانی افزایش یافت

قیمت طلای جهانی به علت تنش جنگ بین حماس و رژیم غاصب صهیونیستی به شدت افزایش یافته است. به گزارش خبرگزاری مهر قیمت انس طلای جهانی به علت جنگ حماس و رژیم غاصب صهیونیست در ماه اخیر به شدت افزایش یافته و اکنون در ناحیه ۱۹۳۸ دلار است. انس طلا بعد از چند روز نوسان در ناحیه ۱۹۲۶ دلار دیروز و در واکنش به حمله اسرائیل به بیمارستانی در غزه افزایش یافته است. علت افزایش قیمت انس طلای جهانی نگرانی از افزایش دامنه جنگ در جبهه شمالی رژیم صهیونیستی است. اگر دامنه جنگ در جبهه شمالی رژیم صهیونیستی افزایش یابد و یا دامنه کلی جنگ در تمام جبهه‌ها افزایش یابد، قیمت انس طلا قیمت‌های بالاتر از این را خواهد دید و اولین هدف کسب قیمت ۲۰۰۰ دلار خواهد بود.

گزارش

نتیجه یک نظرسنجی:

مسکن مهمترین دغدغه اقتصادی مردم تهران است

در جدیدترین نظرسنجی مرکز افکارسنجی سرمایه، مردم شهر تهران «مسکن» را با بیش از ۲۵ درصد اتفاق آرا، مهم‌ترین اولویت و دغدغه اقتصادی خود و خانواده خود عنوان کردند.

به گزارش خبرگزاری مهر، اولین سوال نظرسنجی نشان داد تأمین مسکن با بیش از ۲۵ درصد آرا، مهم‌ترین دغدغه و اولویت اقتصادی خانوارهای شهر تهران است.

همچنین حقوق و دستمزد با ۱۵.۲ درصد، تورم عمومی با ۱۳.۴ درصد، هزینه‌های درمانی با حدود ۹ درصد و مقابله با مفاسد اقتصادی، رانت و آقازاده‌ها با ۶.۵ درصد، به ترتیب در اولویت اقتصادی دوم تا پنجم مردم تهران بودند. در این نظرسنجی مردم شهر تهران اعلام کردند: به ترتیب تأمین برنج، گوشت قرمز و نان با ۳۱.۶، ۲۹.۸ و ۱۲.۷ درصد، بیشترین اولویت و اهمیت را در سبد غذایی آنان از جهت تنظیم بازار و کنترل و نظارت بر قیمت دارد. لازم به ذکر است این نظرسنجی در مهر ماه ۱۴۰۲ از ۳۸۴ نفر ساکن شهر تهران که ۵۸.۱ درصد آنان عضو خانواده ۳ الی ۴ نفره، ۲۶.۳ درصد خانواده یک الی ۲ نفره، ۱۳.۹ درصد خانواده ۵ الی ۶ نفره و ۱.۷ درصد خانواده ۶ نفره و بیشتر بودند، انجام شد. بیش از ۲۳ درصد پاسخگویان در خانواده‌ای زندگی می‌کردند که درآمد ماهیانه‌ای بین ۱۱ تا ۱۵ میلیون داشت. ۲۱.۲ درصد عضو خانواده‌ای با درآمد ۶ تا ۱۰ میلیون و ۲۱ درصد نیز عضو خانواده‌ای با درآمد ۱۶ تا ۲۰ میلیون بودند. بیش از ۱۷ درصد نیز، درآمد خانواده خود را بیش از ۲۵ میلیون تومان در ماه اظهار کردند. همچنین بیش از ۴۰ درصد از پاسخگویان شغل خود را آزاد عنوان کرده و به ترتیب ۲۱، ۱۶.۴ و ۱۰.۸ درصد از پاسخگویان، کارمند بخش خصوصی، کارمند بخش دولتی و بازنشسته بودند.

گفت و گو

رئیس کانون انجمن‌های صنفی کامیونداران کشور:

کامیون‌های جنگ جهانی دوم هنوز در ایران بار می‌برند

نایب رئیس کانون انجمن‌های صنفی کامیونداران کشور درباره مشکلات رانندگان در بحث نوسازی ناوگان تاکید کرد: در حال حاضر کامیون‌های جنگ جهانی دوم در جاده‌های ایران در حال تردد هستند هر چند در مسافت طولانی امکان حمل بار را ندارند اما برای مسافت‌های کوتاه در حال کار هستند و این وضعیت ناوگان باری کشور مان است.

سید جلال موسوی در گفتگو با ایلنا افزود: همین کامیون‌های اسقاطی باقیمانده از جنگ جهانی دوم ۲ میلیارد تومان قیمت دارند.

او با اشاره به کامیون‌های مازاد در ناوگان باری کشور اظهار داشت: دو سال گذشته ۶۰ هزار دستگاه کامیون مازاد در ناوگان باری داشتیم که در این مدت ۲۰ هزار کامیون هم وارد شده و البته باید کامیون‌های تولید شده داخل را حساب کنیم. در این شرایط هر چه کامیون وارد ناوگان می‌شود کامیون اسقاطی از مدار خارج نمی‌شود و در نتیجه کامیون بیشتر از میزان حجم تردد بار در کشور است و در نهایت درآمد رانندگان هم کاهش پیدا می‌کند. کامیون فراوان است و بار کمتر از این میزان تقاضا برای حمل بار است در حالی که رانندگان اقساط بالایی دارند و درآمدی ندارند.

نایب رئیس کانون انجمن‌های صنفی کامیونداران تصریح کرد: اخیرا جنگ اسراییل و فلسطین هم باعث شد که تردد برای حمل بار کمتر شود و خواب کامیون‌ها بالا رفته است.

موسوی ادامه داد: موضوع مهم این است که اراده‌ای برای نوسازی ناوگان باری در دولت وجود ندارد و با حجم قابل توجهی از کامیون‌های فرسوده در ناوگان مواجه هستیم. اگر همین ۶۰ هزار کامیون مازاد فرسوده از ناوگان خارج شود، وضعیت بهتر خواهد شد. منتفع اصلی در این موضوع وزارت نفت است چرا که نوسازی ناوگان باری به شدت میزان مصرف سوخت را کاهش می‌دهد و وزارت نفت باید برای نوسازی ناوگان سرمایه‌گذاری کند و یارانه دهد اما در عمل اقدامی نمی‌بینیم و در انتهای این پیگیری‌ها تنها خستگی برای ما و رانندگان باقی مانده است.

او در ادامه درباره افزایش ۲۰ درصدی قیمت لاستیک و توان خرید رانندگان بیان کرد: واقعیت این است که هر چند با وضعیت اقتصادی رانندگان افزایش قیمت ۲۰ درصدی لاستیک توان خرید رانندگان را کاهش می‌دهد اما اگر لاستیک با همین میزان افزایش قیمت هم به دست رانندگان برسد، رانندگان خوشحال می‌شوند چرا که لاستیکی در سامانه نیست.

نایب رئیس کانون انجمن‌های صنفی کامیونداران خاطرنشان کرد: افزایش ۲۰ درصدی قیمت لاستیک ظاهر موضوع است. وقتی رانندگان خرید لاستیک را در سامانه ثبت و حواله دریافت می‌کنند برای تحویل که به بازار مراجعه می‌کنند به آنها اعلام می‌شود که لاستیک در سامانه موجودی ندارید. اما در واقعیت افرادی این لاستیک‌های سامانه را در بازار به قیمت آزاد می‌فروشند در نهایت راننده مجبور می‌شود که لاستیک را با قیمت آزاد در بازار خریداری کند که این ۲۰ درصد هم به آن اضافه می‌شود.